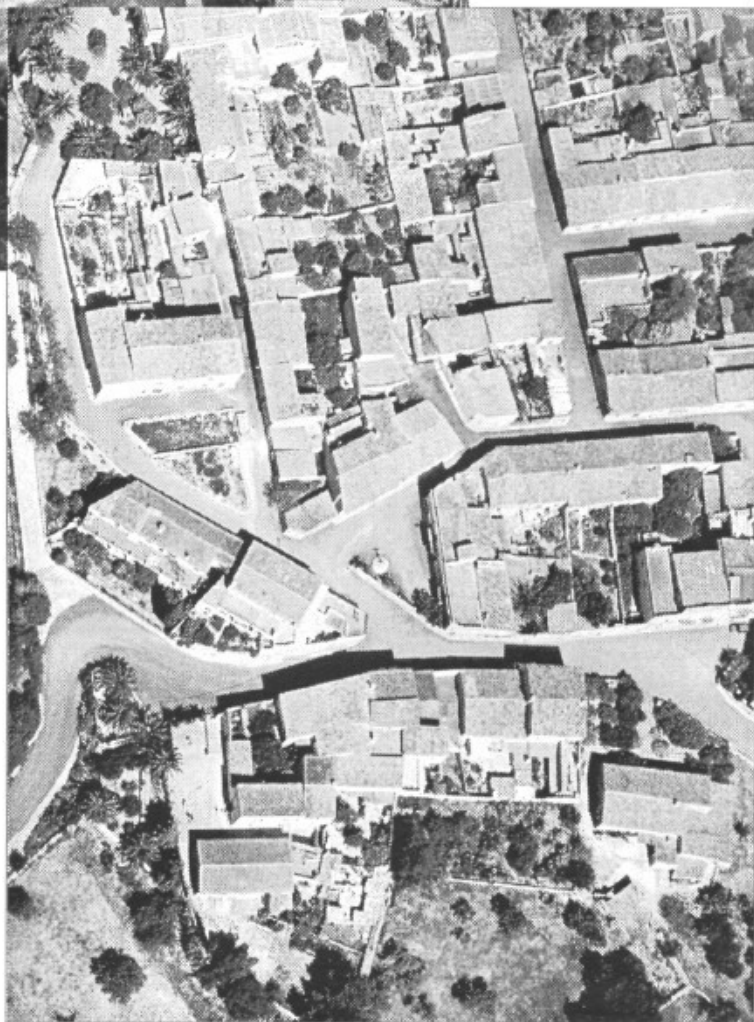

Revista associada a la
Premsa Forana de Mallorca

Any XXVII n° 210 Juliol - Agost 1997

Fotografies fetes per
Bartomeu Amengual Gomila i que
es publicaren al coleccionable "Guia
aèria. Mallorca poble a poble", que
venia amb el "Diario de Mallorca"

Telèfons d'interés

Ajuntament	56 11 82
Farmàcia	56 13 61
Col·legi Públic	56 13 20
Parròquia d' Ariany	56 12 02
Religioses franciscanes	56 12 13
Urgències (Insalud)	061
P.A.C. Vilafranca	56 05 50
Ambulàncies	55 40 75
Ambulàncies	20 65 65
Urgències Son Dureta ...	17 50 00
Guàrdia Civil	062
Bombers	085
Funerària Sant Joan	52 60 53
Telefon de l'esperança ..	46 11 12

Pluviometria**Juliol**

No va ploure

Agost

Dia 5 2 l.

" 17 3 l.

" 21 ... 12 l.

" 25 ... 35 l.

" 26 ... 10 l.

Total ... 62 l.**Ariany**

Revista Local Independent

Plaça de sa Creu, 2

07529 Ariany

Telef. i fax: 56 12 87

D.L.: PM 207-1971

Edita

Associació Cultural Ariany

Grup de Redacció

Gabriel Frontera Mestre

Jaume Taberner Ribot

Catalina Pont Julià

Tomeu Bauçà Frontera

Margalida Taberner Ribot

Dibuixos

Jaume Capó Sansó

Imprimeix

Gràfiques SIBA

Els articles, cartes i comunicats publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors

Pàg. nº

3	Pregó de ses festes 1997 a càrrec de Joan Riera Cànaves
5	Un poc de tot
12	Entrevista a les monitores de l'escoleta d'estiu
14	En Rafel té depressió
16	Les competències d'educació: The never ending story
17	Esports
18	Societat
19	Mallorca, recicla ara!
20	El mallorquí i el valencià són dialectes de la llengua catalana
21	Passatemp
22	El plaer de beure. Ariany temps enrera
23	Centre Coordinador de Biblioteques
24	Sa farola

El plaer de beure**Francesc Grimalt****CLOS D'AGON. 1993**

Clos d'Agon és un clar exemple de que no cal estar integrat en una Denominació d'Origen per tal de produir bons vins. Voldria aclarir que aquest escrit no intenta criticar les denominacions d'origen, però el que sí és un dogma de fe per a mi, és que es poden trobar vins bons i dolents fora i dintre de les DO.

Els miracles en el món de l'enologia no solen abundar, i és per això que cal tenir un bon raïm si es desitja obtenir un bon vi. Conscients d'aquest fet, al celler Mas Gil, i seguint els savis consells de l'importantíssima universitat de Montpellier, es cultiven 12 hectàrees de vinya, plantades en

el parc natural de les gavarres, a la Costa Brava, lloc més conegut pel turisme que pels vins.

Clos d'Agon és un monovarietal de Cabernet Sauvignon, criat durant un any en bota de roure Merrain, un roure poc habitual en els criances.

El vi presenta un color vermell cirera. L'aroma és potent, amb notes d'espècies i amb una bona fusta que reforça el nas. Amb boca és equilibrat amb una interessant càrrega tànica que ben segur li donarà vida. El final en boca és fruitós i net.

Preu aproximat: 1.400 pessetes.

Celler Mas Gil

Mas Gil. 17252 Calonge (Girona)

Tel. (972) 14 60 69 Fax. (972) 14 60

Pregó de ses festes 1997

Bon vespre a tots.

Primerament vull dir que estic molt satisfet per s'oportunitat que m'ha donat s'Ajuntament per ésser es continuador des pregó que fa dos anys se va començar a n'es nostre poble.

Crec que era bo i necessari, tota vegada que a sa majoria de pobles i ciutats es fa, i es nostre poble encara que petit, no per això havíem d'estar privats d'un acte tan tradicional.

Ja tenim es pregó que fa tres i desitjaria que tengués continuïtat els altres anys.

Veritablement estic satisfet i alegre, però també un poc cohibit tota vegada que les dues persones que m'han precedit com a pregoners, tant na Barita Cànaves com en Pere Riera, m'han posat el llistó molt alt, i no sé si hi podré arribar. De totes maneres ho intentaré perquè voluntat i il·lusió no me'n falten.

També vull donar ses més expressives gràcies a tots els que m'han ajudat amb les seves suggerències i dites i són: l'amo en Bernat «Digón», madò Bàrbara «des café de Can Jordi», na Francisca «Burgues», na Magdalena de «Sa Canova» i en Joan de «Sa Canova». Ariany, poble no molt gran i situat molt a prop del centre geogràfic de Mallorca (entre Ruberts i Es Pou Judi), tenia segons ses estadístiques, l'any 1.907 una població de 1.947 habitants.

Habitants que vivien a n'es poble o a ses nombroses possessions que l'enrevolten, com Son Guillot, Son Nivorra, Son Rul-lan, Son Boscà, Son Boscanet, Sa Cabaneta, Binicaubell i Son Huguet.

Son Huguet, petita població, estava integrada per Can Mervell, Can Pipo, Can Mas, Ca madò Jaumeta, Can Sion, Can Pou, Can Peu, Can Resquill i Ca l'amo en Miquel de Son Huguet.

A Son Huguet, com també a altres

cases de la pagesia, se reunien ses famílies per passar ses vetllades pelant ametles, i de tant en tant feien ball.

En aquell temps a n'es nostre poble, tothom vivia des camp. Se sembrava a la tardor, sa segava en es més de maig i sa batia a s'estiu. Era una feina feixuga, quasi tot se feia a mà, però sa gent anava contenta, era molt conformista. No coneixien res més.

Però també se divertien a sa seva manera, organitzaven balls a damunt s'era, a Ses Tapareres per exemple, o a Can Sandic.

A Son Rul-lan es dia de ses matances ballaven tota sa nit. A un lloc i s'altre se juntaven de 40 a 60 bergantells i bergantelles.

Llogaven els músics, l'amo en Pere Josep Cànaves amb sa guitarra, l'amo en Francisco Orell amb so guitarró i l'amo en Tomeu Rovat amb so violí. Els hi costava un duro.

I així passaven sa vetllada.

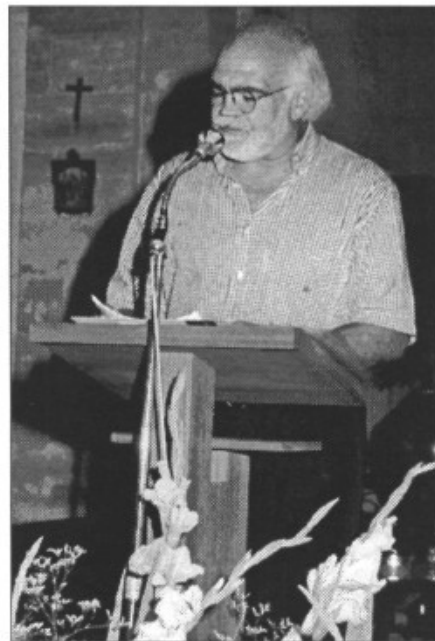
Ses mares feien unes bones xerrades, mirant sempre de cova d'ull a ses filles perquè no fessin tala.

En aquell temps es camp estava sempre ben cuidat. Se llaurava i s'aprofitaven totes ses llobades. Empleaves ses bísties per sembrar i els parallers solien sempre entonar qualche cançó com aquesta:

Na Rotja n'és bona mula
ja m'ho va dir es senyor
es treball que fa millor
en dir-li arri s'atura.

Llavors venia es segar: ses faves, blat, ordi i civada i també es sentia qualche cantarella com aquesta:

L'any quaranta vaig segar
devora una joveçana
mai la vaig sentir cantar
només que sempre va anar
de puput i mala gana.

Joan Riera Cànaves fent es pregó.
Fotog.: Joan Ferrer

O aquesta altra:
Es segar escarada és ara
perquè li peguen de nit
es jornal és divertit
perquè en caure es sol l'amo paga.

Es temps des batre, era si tal volta més feixuc, s'aixecaven ben dematí perquè havien de garbetjar, estendre a s'era i batien quan es sol pegava ben de ple.

Però amb una bona tómbola de casalla i aigua fresca, sa tonada sortia millor:

Per batre en el món no hi ha
com ses egos ben ferrades
hi peguen bones potades
que s'era fan tremolar.

I, en acabar es batre, se veia sa gent més tranquil·la i satisfeta, i més encara si s'anyada havia estat bona.

Lo pitjor ja havia passat, i asseguts a n'es carrer a posta de sol, se podia

veure a sa gent prenent la fresca abans de sopar i sentir aquesta altre cantarella: Santa Maria Mare de Déu ... Resaven es rosari.

I quan se sentia a dir «Santa Margalida l'encén i Sant Bernat l'apaga», a mitjan agost, era un altre cantar. S'acostava la festa.

Tothom es preparava. Hi havia una gran il·lusió per tots. Els pares no les quedava altre remei que treure es sarró, perquè havien de comprar un vestit nou, una tumbaga o una mudada a s'al.lot; tot estava en relació a la bona o mala anyada.

Arriba es darrer diumenge d'agost. És sa festa.

Tothom anava ben mudat cap a l'Ofici que era de tres i altar fumat.

Sa música, en l'amo en Toni «Barxo» com a director, i tocant es bombo l'amo en Miquel «Pavaneta», l'amo en Joan «Pavaneta» amb so cornetf, l'amo en Llorenç «Pavaneta» amb so trombó, l'amo en Pere Josep «Sabater» amb so clarí i l'amo en Guillem «Groc» amb sa corneta, anaven davant davant ses autoritats.

I, el mateix temps d'entrar a l'església, sonava majestuosa l'orgue en melodies interpretades per l'organista mestre Pep «Xamena».

Un bon ofici, un bon Predicador i que no falti s'alfabaguera, cuidava molt escrupulosament es rector, que a les hores era D. Martí Truyols.

S'horabaixa, en haver dinat, tothom anava a n'es cos, i allà es veien es més valents a ses corregudes.

«Ja toquen ses xeremies, Tomeu, teves són ses espadnyes», com diria en Mingo Revulgo d'Algaida, en aquella obra «Aigua de Pluja».

Es vespre en haver sopat, era molt bona costum anar a veure la Mare de Déu (i bé que ho comanaven ses mares a n'es seus fills). Vull aprofitar es moment per demanar a n'es rector, el Pare Melsion Fullana, que sa nit de sa festa ses portes de l'església quedin obertes fins a mitja nit, perquè després d'haver sopat, es

qui vulgui venir a adorar la Mare de Déu d'Atotxa, ho pugui fer en tota llibertat i d'aquesta manera recuperarem una bona tradició perduda, gràcies senyor rector.

I després, a sa plaça, començava es ball, de bot, naturalment.

Els joves un poc glosadors, intentaven conquistar a ses bargantelles amb paraules amoroses i amb alguna d'aquestes gloses:

Jo festeig a fora vila
a s'ombra d'un ametler
s'al·lota m'ha donat guerrer
en ses Curros de la Vila.

Aquesta boqueta d'or
que teniu tan ben posada
obriu-la qualque vegada
i alegrareu es meu cor.

No sé com sa vostra mare
com tan hermosa vos té
vos té davall un doser
tapat de fulles de parra.

I si no lograva sa contesta, acabava:

Te deus pensar perquè ets rossa
que tothom te voldrà bé
i jo com tu en trobaré
en sos doblers dins sa bossa.
I així tot quedava aclarit.

De tard acabava es ball i sa festa.

Així eren, i així vivien els nostres avantpassats tots els dies de l'any i el dia de sa festa major d'Ariany. I així m'ho han contat.

I ja en el nostre temps, en menys gent que antany, degut a s'evolució de sa vida, hem sabut conservar moltes de ses nostres bones costums, les tradicions i les nostres arrels que són el bressol del nostre poble.

És bo veure amb quina il·lusió a sa majoria de cases preparen s'alfabaguera que es donarà a l'oferti el dia de sa festa.

torí el dia de sa festa.

És preciós veure l'església plena de gom a gom, per assistir a l'ofici concelebrat aquest dia per al rector i capellans del nostre poble.

És emotiu sentir el nostre cor parroquial, veure el ball de l'oferta amb les xeremies i s'Esbart d'Auberg.

I després, fora de l'església, dia en que se repleguen ses famílies i tots plegats i enrevoltant sa taula familiar, continuar sa festa amb sos padrins, pares, fills i nets.

Així voldria que fos sempre sa festa de la Mare de Déu d'Atotxa del nostre poble d'Ariany.

I abans d'acabar, voldria fer extensiva aquesta nostra alegria en aquests dies festius, a les persones de la colònia d'alemanys que viven entre nosaltres, i el desig pau, goig i felicitat.

També a ses persones que treballen sa nostra terra vengudes d'un llunyà país magrebí, també els desig molta felicitat aquests dies de sa festa del nostre poble. Intentaré dir-ho amb el seu idioma: Bimunasabat ejtifalat sanauia atlati tacumubia carriat Ariany suqueen atii Yurajibuna bimezuat aumel magariiba ledina yuzaviluna amalaom dajila ati carriat chucron.

Ariany lilgemier itsait.

Y a los castellano parlantes también les deseo muchísima felicidad y os lo deseo de corazón.

I als arianyers que viuen fora del nostre poble i que el vostre cor batega al mateix ritme del nostre, felicitats i siau benvinguts.

I a tots els qui vivim aquí, disfrutant del nostre ben estar, tranquil·litat i bona vida dins el nostre poble, vos desig lo millor per avui i tots els dies de la vostra vida.

Bones i venturoses festes.

Moltes gràcies.

Joan Riera Cànaves.

Un poc de tot

Festes passades, coques menjades. Un any més, amb el final d'agost els arianyers hem viscut «Sa Festa».

Ja he manifestat en altres ocasions el que pens referent a les festes del poble; importa poc el que es fa, el que importa, és que durant uns dies ens veiem tots. Pocs són els arianyers, especialment els que viuen a fora d'Ariany, que no aprofiten aquests dies per demanar vacances per poder viure el bull dels actes organitzats i poder convida amb amics que tal volta per motius de feina o familiars es veuen obligats a no poder freqüentar durant la resta de l'any, jo em som un d'ells i no us podeu imaginar amb quina alegria arribo el divendres i amb quina tristesa me'n vaig el dilluns a la nit després de la traca i brindar amb els amics per un any venturós.

En quant a actes, s'ha de dir que l'Ajuntament es supera any rera any, almanco, intenta deixar contents a tots, sinó, pensau en tot el que hem viscut aquests dies:

- Pregó
- Futbol femení
- Exposició de treballs manuals dels infants de l'escola
- Exposició de pintura.
- Ball de bot
- Passejada pels de la 3ª edat.

- Jocs infantils a la piscina.

- Carreres de cintes.

- «Tiro pichón»

- Dimoni i xeremies.

- Concurs d'estels

- Berbena.

- Recollida d'alfabeguera

- Missa solemne.

- Presentació de l'equip de futbol S.D.Ariany.

- Música clàssica.

- Màgics

- Espectacle còmic-musical.

- Passejada amb bicicleta a Son Huguet.

- Curses de bicicletes organitzades pel Club Ciclista Ariany.

- Teatre.

- Focs artificials i traca final.

I com a cosa extra, fora de programa i degut a la iniciativa dels joves, que no tenen res impossible, una tomatajada al camp. Una brutorada va pensar tothom, jo entre ells, però que per lo vist, els qui hi anaren s'ho passaren de lo millor fins

Biel Tovell

El dimoni entrega els trofeus del concurs d'estels.
Fotog.: Joan Ferrer

l'extrem de que per l'any que ve ho volen organitzar «a lo grande». Mentre sigui al camp i només embrutin als qui van a badocar, ja va bé lo fotut serà si aquesta tomatajada es volgués implantar pels carrers del poble.

En lo exposat, crec que poca cosa més es pot demanar.

Particularment, destacaria, el pregó, pronunciat per en Joan Riera Cànaves (Pipo); la missa solemne, concelebrada per capellans del nostre poble amb sermó a càrrec de Pere Riera Cànaves (Pipo); la caminada per gent gran; el concert de música clàssica a l'església; l'actuació còmic-musical del grup Pometes i com no, la recollida d'alfabeguera el diumenge dematí.

En general, crec que foren unes festes rodones, exceptuant que un grup d'animació infantil no va poder actuar perquè varen caure quatre gotes i s'assustaren, però com que m'agrada trobar «ossos a n'es lleu», i no m'agrada guardar-m'ho dins «es gavatz», pens que va haver-hi una sèrie de coses millorables i per tant vaig a exposar-ho, encara que segurament no m'escoltaran.

Concert de música clàssica a càrrec del grup Xaloc. Fotog.: Joan Ferrer.

Prop de 200 persones de la Gent Gran participaren a la Caminada patrocinada per s'Ajuntament i "Sa Nostra", i després un berenar i un petit obsequi. Foto.: Joan Ferrer.

Les dues persones de més edat que participaren a la caminada, l'amo en Jordi Massanet i madò Maria Garriguera. Foto.: Joan Ferrer.

Per començar, és una pena la coincidència d'alguns actes dirigits en principi a la mateixa gent de tal forma que és impossible la participació a tots; no es poden fer jocs a la piscina i al mateix temps córrer cintes a la plaça, o un concert de música clàssica que la majoria abandona abans d'acabar per poder arribar a temps al show de la plaça.

La vetlada del divendres de ball de bot, no m'agradà; no vol dir que a la majoria no li agradàs, però a mi no. A

Ariany quasi tothom sap ballar i pens que el que han de dur són músics per fer ballar, no grups per fer una exhibició. Possiblement és més car, però a part de que la gent participa i les festes són participació, enlloc d'acabar a mitja nit, segurament haurien estat les dues i la plaça encara hauria estat de gom en gom. El que sí m'agradà fou el canvi al divendres, és una bona manera de començar les festes.

Vull felicitar als organitzadors de la vetlada clàssica. La primera part del concert, fou excel·lent. Es una llàstima que aquesta vetlada no es potencii ja que és el detall de bon gust de «Sa Festa». Demanaria als organitzadors que aquesta vetlada no faltàs mai i a ésser possible que es traslladàs a una hora compatible amb altres actuacions.

També vull animar des d'aquí a l'equip de futbol que es va presentar el dia de «Sa Patrona». Esperem que enguany vagi millor que l'any passat i si els resultats no responen, almanco la deportivitat imperi dins l'equip.

I com que ja m'he extès molt, don per acabat aquest escrit damunt «Sa Festa», tan sols desitjar que l'any que ve vagin tan bé com enguany i si hi ha

qualque cosa millorable, idè «fil al'aguella» que a partir d'ara ja s'han de començar a preparar les del 98 que segurament i si els projectes es duen a terme ja es celebraran a una plaça remodelada sense cadafal i amb un espai més ampli per disfrutar de les actuacions.

I seguint amb el que generalment tractam a n'aquest apartat, he de dir que poques coses hi ha per contar, es veu que aquests dos mesos tothom ha estat de vacances i hi han hagut poques notícies dignes de destacar referents al nostre poble, encara que qualque cosa hem trobat. Per començar, transcriuré un apunt publicat el passat 17 de juliol al diari Balears que deia així:

ARIANY: CERCANT EL BATLE

El batle d'Ariany, Antoni Pascual, s'ha guanyat el premi al batle més cercat de l'any. A l'Ajuntament no se'l troba ni per casualitat, al Consell mai saben on para o està reunit, a la seva casa particular no sabem mai quan hi és. Els arianyers que l'han votat des de la independència creuen

que han elegit un fantasma.

Seguesc dient el mateix de sempre, no se'l veu, no és mai a l'Ajuntament ni a ca seva, però Ariany va endavant amb projectes a curt termini que milloraran el nostre poble. Això és el que importa el demés són «vuits i nous i cartes que no lliguen».

EL PP RECOMANA NO PAGAR ELS REBUTS DE CADAGUA

Com a conseqüència d'una tallada de l'aigua, el portaveu de l'oposició a l'Ajuntament, feu el passat 30 de juliol unes declaracions al diari *Balears*, a les quals manifestava que «els veïns no haurien de pagar a l'empresa subministradora d'aigua Cadagua, pel mal servei i pels talls d'aigua que es pateixen molt sovint».

A l'entrevista, va tornar aprofitar per criticar al batlle dient que té el poble abandonat sense importar-li els problemes del poble, «sense anar més lluny, el darrer cap de setmana es va produir un tall d'aigua que es va perllongar per espai de tres dies i el batlle no era al municipi».

Segons el portaveu, «el problema és que vivim en una dictadura i la gent té por. Parla dels problemes pels bars

però no es dirigeix al batlle» «Fa més de dos mesos que no veig al batlle i el que puc dir és que el veig molt poc interessat pels problemes del municipi».

Em limit a transcriure, cadascú que pensi el que vol.

DIVISIÓ DINS EL PP ARIANYER

Per un escrit aparegut també al diari *Balears*, pareix ésser que dins el PP arianyer no tot són roses, sinó que també hi ha qualche espina i endemés ben clavada.

A l'escrit es deia: «Dins la junta local del PP d'Ariany hi ha una forta divisió interna per la manca de diàleg que hi ha entre el president, Nadal Genovart, i la secretària Rosa Cons. Segons Cons, Nadal no consensuà cap dels temes que es duïen al ple tal com havien acordat. La secretària, davant aquesta actitud, vol dimitir.»

Segons Cons, «Entenc per què el PP està a l'oposició, en realitat no fa res per guanyar-se la confiança del poble. El meu càrrec de secretària no serveix de res i no vull continuar només com una figura decorativa. L'anterior secretària, ja va tenir problemes

amb Nadal Genovart i el mateix ara passa amb mi.»

Cons, segueix afirmant que «He demanat més de tres vegades el projecte d'ampliació del cementeri municipal, però els dos regidors, Nadal Genovart i Joan Molinas, no han fet cap gestió per facilitar-li l'esmentat projecte i això que l'havien demanat de la cúpula de Palma.»

Davant aquesta actitud, la secretària de l'agrupació ha decidit dimitir, ja que «no vull ésser utilitzada».

Davant aquest escrit i tenint en compte l'anterior, no sé si a n'En Nadal li convendria més cercar a Na Rosa que a n'en Toni, no sia cosa que a part de no trobar-ne un, en perdi un altre que possiblement li podria ésser de molta utilitat.

PLA MIRALL

Després de tant de parlar-ne, pareix ésser que ja està en marxa, almanco ja s'han aprovat els projectes presentats i es sap les quantitats a invertir i les subvencionades pel Govern Balear.

El total subvencionable, puja a 35.767 milions de ptes., de les quals el Govern en subvenciona el 51% i el 49% restant queda per les arques municipals, encara que no tots els municipis hauran de subvencionar el mateix tant per cent.

Els caçadors organitzaren el tir al colomí. A la dreta una imatge de la comèdia. Fotog.: Joan Ferrer.

El concurs d'estels va esser molt participat. A la dreta podem veure els equips de futbol femení amb els seus trofeus. Fotog.: Joan Ferrer.

Pel que respecta al nostre poble, que en el fons és el que ens importa, les inversions estan al voltant dels 20.716.000 ptes i el Govern subvenciona el 65% de les mateixes, suposant 13.465.000 Ptes.

No sé si dins aquest tema hi tindrà que veure res o no la Mancomunitat, però és significatiu, com podeu comprovar al mapa adjunt publicat al «Diario de Mallorca», que tots els pobles del Pla, exceptuant Maria de la Salut que no va presentar cap programa, rebrà un 65% de subvenció, quan la majoria de pobles de Mallorca, tan sols re el 50%.

Sia com sia, ens hem d'alegrar per aquesta injecció de diners que rebrem i que com ja hem comentat a números anteriors, canviarà la fesomia d'uns quant indrets del nostre poble.

PLA TERRITORIAL DEL PLA

L'aprovació del Pla territorial del Pla, des del passat 15 de Juliol, està sotmès i per espai de dos mesos, fins dia 15 de Setembre, a l'exposició pública en la finalitat de presentar les al·legacions pertinents.

Els batles han protestat perquè consideren que aquests dos mesos

cauen en plenes vacances d'estiu i no són els més adequats per l'exposició pública, encara que el conseller d'Ordenació del Territori ha manifestat que el termini s'allargarà fins el 30 de Setembre.

Tanmateix, poc importa, es faci el que es faci, no tothom estarà content i segurament hi haurà molt de trull, però ja en parlarem al seu temps.

ARIANY A VISTA D'AUCELL

Pel que respecta a la informació arianyera, la sorpresa més agradable d'aquests dos mesos, fou l'aparició d'un fascicle completament dedicat a Ariany al coleccionable del «Diario de Mallorca» **GUIA ARIA MALLORCA POBLE A POBLE** que reproduïm en gran part a n'aquestes pàgines.

Als qui no tengueu aquest fascicle us recoman que el cerqueu ja que té imatges realment espectaculars.

A les fotografies, també podem afegir-hi els 2 textos que descriuen el poble, un degut a l'autor del llibre, Bartomeu Amengual Gomila i un altre d'Alexandre Ballester, escrit l'any 88 i recopilat per aquest fascicle.

Bartomeu Amengual, ens veu així:

ARIANY, el municipi més jove de Mallorca es troba a l'est de l'illa, amb una extensió de 41'84 quilòmetres quadrats, que inclouen les possessions de Son Guillot, Sa Cabaneta, Ses Comunes i Son Boscà. El paisatge és rural i el turisme sols ha arribat a algunes cases del poble i de fora vila, que estan ocupades per estrangers residents gran part de l'any.

L'agricultura encara protagonitza el paisatge arianyer, tot i que cada cop són menys els qui es dediquen exclusivament al camp. Les terres de conreu d'Ariany ocupen un total de 12.614 hectàrees i hi predomina el cultiu de blat, ordi i civada. Ametlers i figueres són els arbres que més hi abunden, encara que també es poden trobar algunes oliveres, pomeres, tarongers, llimoneres, melicotoners i albercoquers, sense oblidar la vinya i les figueres de moro.

El paisatge, és pla i el terreny argilós. Fins fa uns anys va existir un projecte de reguiu que havia de convertir-les terres d'Ariany en les més fèrtils de Mallorca, amb l'ajuda de l'aigua dels pous de sa Marineta. Les canalitzacions preparades per a l'agricultura han envellit sense haver estat utilitzades i ara l'aigua abasteix el consum humà de la badia de Palma.

Ariany pateix, igual que altres pobles del Pla, el desconeixement de nombrosos mallorquins. Una de les

Dues imatges espectaculars del poble d'Ariany vist de l'aire. Fotog.: Bartomeu Amengual Gomila

excuses d'aquesta situació és la xarxa viària, que no comptava fins fa pocs anys amb bones carreteres que enllaçassin els pobles més petits amb els més grans.

Ariany és un dels exemples més clars d'un poble petit bàsicament rural. A tot arreu s'hi troben elements que recorden el seu passat més immediat. Els molins, per exemple, són un dels aspectes que fan més evident aquesta tradició. Encara se'n conserven alguns, altius dins el paisatge. El Molí d'en Marinero, situat a la carretera de Maria, és el que més caràcter té i va ésser abandonat l'any 1920. El Molí d'en Rigo, a prop, és un dels més antics, i també deixà de funcionar al mateix temps que l'anterior. Altres molins interessants d'Ariany són el Molí d'en Bernat Gener, el Molí d'en Piulo, el Molí de Sa Cabaneta i el Molí

de ses Comunes.

No hi ha més bons coneixedors d'Ariany que els propis arianyers i Guillem Frontera n'es un dels més il·lustres veïns: «No hi ha res fora de to, ni muntanyes espectaculars ni tenebroses fondalades: planes i turons atorguen a la terra un moviment suau de gran amenitat. En aquest escenari, resideix l'hoste més ben rebut i agraït: el silenci que permet escoltar les veus de la naturalesa i els ecos del temps. Les estacions s'hi manifesten amb claredat, apropiant-s'hi de cel i terra, que omplen amb la seva llum, les seves remors. Trobareu pocs pobles mallorquins que, amb una tal austeritat paisatgística, oferesquin una tan pomenoritzada gamma de matisos: entre altres coses, perquè quasi no hi ha interferències entre l'home i el medi»

Per la seva part, Alexandre Ballester, en un escrit datat de l'any 1988, ens veia així:

Si mirau un mapa de l'illa de Mallorca, en una edició de fa, tan sols, un parell d'anys, entre línies, signes convencionals, que delimiten els termes municipals, encara no hi trobareu l'espai propi d'Ariany. Ja és ben sabut, els treballs topogràfics, teodolít i correcció cartogràfica, es desenvolupen amb més lentitud que les ànsies de l'esperit popular.

Això era antany. Ara, Ariany, amb una àrea concretitzada entre els termes de Santa Margalida, Petra, Sineu i Maria de la Salut, hi apareix, digne i distintiu, com a municipi independent. Siicoloríssim els termes mallorquins, amb colors distints, personalitzant-los, al d'Ariany li escauria un color tendre. La cendra d'un repetit desencís resta a la història, la flama il·lumina el present des de l'assoliment de l'autonomia municipal. Ariany, dolç i petit. Ariany, florit com el quinquagèsim tercer municipi de l'illa.

Del gran tronc mallorquí, noble saba, ferma nissaga germanívola cordada, Ariany n'es la darrera tanyada.

Benvingut sia a la confraria dels municipis illencs. benvingut a la flaira mallorquina dels pobles nostrats que, estimant-se cada un a sí mateix, més s'estima la totalitat del conjunt. L'amor a Mallorca ha d'ésser una suma vital dels amors individuals, o sinó, l'amor s'esdevindrà en esvaït sentiment, en melangiosa positura, en carrinclona proclama. El sentiment, la positura, la proclama vers Mallorca ha d'ésser lúcida i apassionada, seriosa i vivificant, valenta i definitiva.

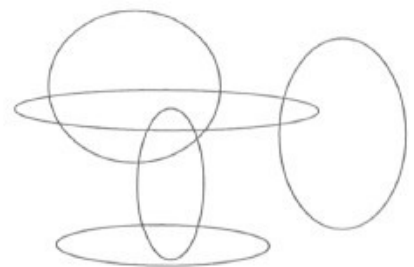
Ariany, nou tany brostat amb l'energia de centúries de feina desagraïda al camp, camp d'Ariany, camp de Cuculutx. Camp de tots els camps, terme volgut amb il·lusions i malsons. En cabdal avinentesa, Ariany a l'any mil nou-cents vuitanta-dos, trobares plaent disposició, merescuda comprensió al poble i al consistori de Petra, i assolires la teva emancipació. Ariany, minyó, color de canyella, color de gavella, que creixis en bona hora, ferm en personalitat, urgent en la mallorquinitat.

Aquests són els dos escrits més significatius i les fotografies més interessants d'aquest fascicle. Us repetesc que si no el teniu intenteu aconseguir-lo. És interessantíssim.

La fotografia superior és dels guanyadors locals de les carreres de bicicletes, la de la dreta és l'obsequi que va fer el Consistori a les persones incapacitades que visitaren per donar-les les bones festes. I la fotografia inferior és el grup "Burots" que va posar l'animació infantil. Fotog.: Joan Ferrer

I per aquesta vegada, res més. Ja us havia dit que aquests mesos d'estiu hi havia hagut poca moguda, esperem que amb el setembre, tots ens llevem la peresa i les poques ganes de no fer res de damunt i que puguem contar coses interessants referents a Ariany i a arianyers.

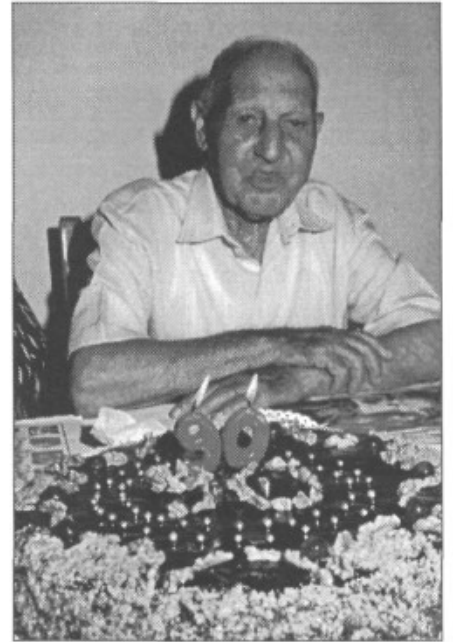
Molts d'anys

L'amo en Bernat "Digon" va complir 90 anys. Ho va celebrar amb un dinar amb els seus germans, fills, nets i renets.

Fotog.: Joan Ferrer.

Per les festes hi va haver molt de públic als diferents actes.
L'equip "Tot Petit", guanyador del torneig de futbol. Fotog.:
Joan Ferrer.

Entrevista a les monitores de l'escoleta d'estiu

Per *Jaume Taberner*

Com tots segurament ja sabreu en els mesos d'estiu es duu a terme una activitat per els nins i nines d'Ariany que s'anomena «Escoleta d'estiu», per conèixer un poc més de que va aquest trull ens hem dirigit a les dues monitores, elles són na Jerònia Sansó i na Catalina Rigo.

- Quants d'anys fa que feis aquesta activitat?

Enguany ha estat es segon any, vàrem començar l'any passat per una necessitat que tenien els pares i les mares d'Ariany, principalment les mares, es dirigiren al regidor Jaume Capó, ell ens ho va comentar i nosaltres acceptàrem aquest repte, s'ha de dir que nosaltres no teníem experiència en aquests tipus d'activitats, i enguany,

degut segurament a n'això ens ha anat millor que es primer any.

- Quin temps ha durat s'escoleta d'estiu?

Tant l'any passat com enguany l'hem feta de dos mesos, es juliol i s'agost, que són es dos mesos que no hi ha escola i que ets al·lots tenen més temps lliure, i a vegades no sabem com han de passar es temps lliure que tenen.

- Durant aquests dos mesos, quines activitats heu fet?

Hem treballat amb fang, els hem fet dibuixar, manualitats amb llegums, hem procurat fer activitats que els al·lots poguessin utilitzar qualsevol cosa que tenguessin per ca seva, ac-

tivitats que no haguessin d'anar a fora poble a cercar materials, també hem fet caminades amb un objectiu principal que era fer-los veure que no han d'embrutar es carrers tirant papers o llaunes. Hem anat a la piscina; també les hem intentat ensenyar a respectar als altres, hi venien dues nines del Marroc i a n'es principi hi va haver uns petits problemes d'intolerància i les vàrem fer veure que això no s'havia de fer i s'havia de respectar als altres.

- Ses activitats, les heu triades vosaltres o heu fet cap curset per organitzar-les?

Algunes les hem pensades nosaltres, altres hi ha hagut mares que les mos han dites i altres les hem trobades mirant llibres.

Monitores i tots els nins i nines de l'escoleta d'estiu a l'exposició que muntaren per ses festes dels treballs que havien fet. Fotog.: Joan Ferrer

Na Jerònia i na Catalina, monitores. Forog.: Joan Ferrer

- Quants d'al·lots teníeu enguany?

Hem tengut una mitjana de 27 al·lots, el que passa és que n'hi havia que només vengueren el mes de juliol i altres només el mes d'agost, però la mitjana ha estat d'uns 27 al·lots.

- De quines edats?

N'hi havia de 2 anys fins alguns de 9 anys.

- Heu tengut una bona tasca idò.

No, no ho creguis, no han estat molt mal de guardar, com que no hi havia cap mare, quan hi ha els pares a davant són més mal de guardar, sempre n'hi algun més truiós que els altres, però dolenties tampoc és que n'hagin fetes, si n'hi havia algun que fes una cosa que no havia de fer li fèiem veure que allò esteia mal fet i ja estava.

- Tot això com s'ha subvencionat?

Els pares han pagat una matrícula

i s'Ajuntament ens ha pagat tot es material que hem hagut de menester.

- Quin és s'objectiu d'aquesta escoleta?

S'objectiu principal era omplir es buit d'aquests mesos d'estiu, d'aquesta manera els al·lots aprenien a fer coses i ses mares estaven més descansades, llavors una cosa molt positiva ha estat que aquests al·lots que només vénen es caps de setmana, vénen a Ariany i no coneixen ets altres al·lots de sa seva edat, d'aquesta manera s'ha aconseguit que tots es coneixin i passen gust de venir a Ariany, perquè pot passar que aquests al·lots quan tenguin una certa edat no vulguin venir a Ariany perquè no tenguin amics i es quedin a Palma, però així hauran fet més amistats i passaran gust de venir es caps de setmana en s'hivern, d'aquesta manera al manco es coneixen tots.

- Quin balanç en feis d'aquests mesos?

Nosaltres esteim satisfetes i enguany més que l'any passat, ja que enguany ja teníem una experiència i ens ha anat millor.

- Veis factible fer un grup d'esplai?

En s'hivern no ho sé.

- Creis més convenient organitzar una cosa per dos mesos que no per tot l'any?

Sí, perquè en s'hivern no les pots fer repetir el mateix que han fet es dos mesos d'estiu, ja que ells mateixos s'aburririen i acabarien per no venir, també hem de tenir en compte que en s'hivern no tenen tant de temps lliure perquè ja van a escola, i per nosaltres mateixes, nosaltres també tenim les nostres feines i organitzar una cosa per un any sencer ja duu més feina i més maldecaps.

Com podeu veure aquestes dues jovençanes tenen ses idees molt clares i sens dubte la tasca que fan elles és molt important per complementar la tasca que fan els pares per educar els que seran els homes i les dones del demà, esperem que no vos desanimeu i que l'any qui ve continueu amb aquesta tasca.

En Rafel té depressió

Article publicat al Diari de Balears el passat 15 d'agost i està fet per en Guillem Frontera.

I de com ha vengut a parar en aquest aiguamoll d'aigües estantisses no en té ningú cap indicati d'especificitat suficient. En Rafel ara en deu tenir més de seixanta-cinc i no passa dels setanta. Viu en un poble petit, i, si bé el seu hàbitat és fet d'arcaïsmes -ell, diria, és un arcaïsmes digníssim i entrenyable-, s'hi troba segur. És un home culte perquè domina -en coneix els mecanismes i el funcionament- quasi tot allò que li serveix per relacionar-se amb el món i guanyar-se el nostre pa de cada dia. Al seu moment, no va entrar a la roda implacable, sense retorn, de la mecanització del camp. Ara, quan les televisions necessiten imatges sobre les quals les quals envergar-nos tots els tòpics de la Mallorca d'antany, van al poble i en Rafel ja sap que li toca: pacientment, posa les guarnicions a la somera, l'enganxa al carretó i fa una volta per foravila. Primer la càmera l'agafa de davant, mentre ell i la somera s'hi acosten; després de darrera; a continuació el càmera puja amb l'aparell al carretó i fa el pla subjectiu de sempre. En Rafel ja sap que en cap cas no ha

de mirar l'objectiu. De vegades li diuen gràcies. I se'n van. Cada punt hi ha algú que li diu: et vàrem veure per la tele, i ell tomba el coll. Es veu que en queden poques, de someres, diu, perquè quan d'una cosa n'hi ha poc és molt cercada. És ben segur que vostè, improbable lector, també l'ha vist per la pantalleta, perquè hi surt dia sí, dia també, sempre amb la somera, en la qual projecta uns afectes de constància gairebé inhumana.

No és un home de posar ningú en solfa, ni tan sols els polítics o els capellans, perquè de política no se n'entén -diu, i no és mentider-, i de religió en sap tot quant li ensenyaren, que és molt i irrefutable -en tenir fe no hi ha res a discutir. Respecta tothom: siguin moros, cristians o animistes, perquè, al cap i a la fi, els que s'equivoquen no ho fan volent, no serien tan beneïts de cercar a posta la condemna eterna. És amic de fer un favor, i, ja ho veis, té la plaça de l'església més neta i polida que el jardí de les monges. I això que no li ha demanat ningú que ho adesàs, «però, creu-me, quan m'hi vaig posar és perquè estava

empeguèit de pensar què havien de pensar els externs de la gent d'aquest poble». Des d'aquell dia, quan decidí fer-se càrrec de la placeta, adoptar-la, com si diguéssim, ha passat per la parròquia una generació de capellans -ara no duren tant com un temps, ni de molt-, però si tot està així com toca, si els fassers se'n van per amunt, si una mà humana esquitxa els ramells, si l'herbatge no s'ho menja tot, és perquè en Rafel hi posa hores, intenció, amor propi -i adesiara uns quants viatges de la somera per dur-se'n carretades de brutor a cremar, quan ja no faci aquesta calorota, a un tros que té a foravila. Tot ho fa amb aquest orgull petit, reclud i magnànim de qui té la seguretat que obra bé, per amor a Déu i de persones, i, sobretot, perquè no li ha manat ningú. I perquè no en treu res de material. Avui l'he vist, tira tira, amb el seu senalló immemorial, de cap al tros on guarda la somera. Passejava les ombres molt tristes, una mirada esmaperduda i opaca, l'esquena i les espatlles com abarrelades, el pas indecís, com qui camina perquè, si no, quedarà aturat. He notat -era bo de veure- que li passava cosa i he recordat alhora que feia per ventura més d'un mes que no el topava. No m'ha agradat el seu aspecte, i, allò que passa, Rafel, que hi ha res que no vagi

Entre altres coses vos oferim:

- Venda i reparacions de vehicles nous i usats.
- Mecànica vehicles diesel.
- Electricitat de l'automòbil.

Carrer Forà, 62

Telèfon taller: 83 01 08

Telèfon particular: 52 56 68

07529 ARIANY

bé? I ell: no he estat molt fi. I això? Aleshores m'ha mirat amb un punt d'acubor als ulls, i ha alenat fons abans de pronunciar: «depressió», com qualsevol persona pronunciaria un topònim tot just après, per referir-se a uns territoris vastíssims, a penes coneguts per notícies transmises de boca en boca. En el to d'aquesta confessió -era una confessió- hi havia una pregunta, devia creure que servidor podria afegir algun matís, aclariment, llum, experiència o esperança a tot quant li havia dit el metge; també hi havia un solam de resignació, com un eco del temor d'estar expiant algun mal que no recorda haver comès -ni ell, ni els seus pares ni els seus padrins: qui sap si hi ha pel mig algun confús disseny de Déu; el neguit, ja apagant-

se, que encenen dins el cos els mals de l'ànima -en Rafel té ànima- que han arribat per dreces nocturnes, imprevisibles com un cap de fibló. Vaig estar més d'una setmana al llit, diu, sense eima de fer res, ni d'anar a donar menjar a la somera, ara pensa. I molta plorera. I cavil·lar tot el sant dia -res de bo, com és de suposar. Però ara en Rafel comença, molt a poc a poc, a notar millora. Ja l'han advertit: serà llarg. El medicament li fa sequedat de boca, com si hagués d'escopit cotó. Però ja no és allò de fa un mes, la cosa deu haver pres per bé. I cada dia anirà millor, Rafel, no ho dubtis. Això, ja t'ho diré, et passa perquè una nit el teu àngel de la guarda es va condormir, i mira... Però tu no t'ho mereixes, sobretot perquè pots

entendre totes les malalties llevat d'aquesta. I, a més, fas falta, o sia que no aflueixis: qui adserà, si no, la placeta de l'església, sobretot ara, que vénen les festes? Per si no t'ho deia ningú, sàpigues que almenys un país teu, parl de mi, també n'està orgullós, d'aquesta placeta, sempre tan neta, que podria venir fins i tot el rei a passar-hi revista.

No sé què podria fer per ajudar-te a sortir més aviat d'aquesta bassa oliosa que pareix que no té sortida; però et dic que si hi hagués depressions justes i depressions injustes, la teva, que no serà res al final, ja ho veuràs, la teva és la més injusta de totes. I vull que consti a tots els efectes la meua protesta més furiosa i inútil.

Ariany temps enrera

Francisca Cànaves, Bàrbara Genera, Maria Genera, Margalida Genera, Margalida Mieta, Biel Compte, Magdalena de ca'n Nadal, Maria Cànaves, Apol·lònia Compte. Aquesta fotografia l'ha deixada na Bel Mestre Darder.

Les competències d'educació: the never ending story.

Pere Sampol i Mas. Secretari general del PSM-NM i diputat del Parlament Balear.

Les negociacions per aconseguir les competències d'educació sembla que no acabaran mai. Una vegada més la capacitat negociadora del Govern Balear torna a posar-se en evidència. Ja hem perdut el compte dels anys que fa que ens prometen el traspàs imminent d'aquestes competències. Unes competències que encara es neguen i que ens condemnen a ésser l'única Comunitat Autònoma de l'Estat espanyol, amb una altre llengua oficial a més del castellà, que no gestiona l'àrea d'educació no universitària.

De cada vegada és més sòlida la sospita que el Govern central ens tornarà a passar amb cançons. Des del Govern balear, se conta que el traspàs es podria endarrerir un any. El Conseller d'Educació i Cultura, Manuel Ferrer, s'abriga abans de ploure i justifica la ineficàcia del seu departament dient que les Balears no es conformen amb una dotació econòmica de 35.000 milions de pessetes per a educació. Des de quan a Madrid escolten els plors i les reivindicacions del Govern Balear? i això que ara, a la Moncloa, despengen l'auricular quan hi telefona l'Honorable President, Jaume Matas.

O anam molt errats, o tot quedarà en no res. Quedarem sense competències, amb les repercussions que això tindrà per a la cessió del 30 % de l'I.R.P.F., o les haurem d'assumir amb una dotació econòmica ínfima.

No fa molt, l'STEI, el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes, i el PSM presentaren un informe sobre el cost de les transferències de l'educació: les xifres son ben clares.

Cada alumne de les Balears rep 84.000 pessetes menys que la mitjana estatal, i segons els càlculs del sindicat majoritari entre els mestres illencs, la

nostra comunitat, necessita entre 55.000 i 60.000 milions de pessetes per garantir la supervivència i la qualitat del sistema educatiu. Si el Govern Balear acceptàs un finançament inferior a aquest o es conformàs amb l'oferta actual, 35.000 milions de pessetes, podríem dir que hem begut oli i que rebríem una partida inferior a la mitjana que ja destina actualment el Ministeri arreu de l'anomenat territori MEC. El PSM tem que darrera aquest procés de «negociació», entre els governs central i autonòmic, s'amaga un desinterès absolut del PP a l'hora de defensar l'ensenyament públic: qui vulgui ensenyament de qualitat que el pagui i qui no ho pugui pagar...

Les dades que maneja l'STEI són contundents, i el PSM les valora amb una gran preocupació perquè si no es compleixen els objectius econòmics de la transferència d'educació, ens trobarem amb una situació difícilment sostenida i amb el més que possible desmantellament del sistema públic d'ensenyament. Ara com ara, s'han de construir de forma imprescindible 6 centres d'educació secundària arreu de les Balears, si bé la previsió de les necessitats reals que té la nostra Comunitat Autònoma, és de 17 centres, més quatre escoles d'idiomes que s'haurien de repartir entre Palma, Inca, Manacor i Eivissa amb l'increment de plantilla docent que aquest fet suposaria. No cal dir, que fins ara els criteris que s'han seguit per dotar als municipis d'instituts i d'escoles han estat purament polítics i electoralistes. Un bon exemple n'és el dèficit existent en els municipis del Pla de Mallorca. Els alumnes d'aquesta Mancomunitat s'han de desplaçar enfora dels seus termes per anar a classe.

Tampoc no podem oblidar que les competències de l'educació en ésser transferides ens permetran fixar un model educatiu propi, un model que haurà d'incloure la realitat cultural,

geogràfica i social de les Balears. En aquest sentit, és especialment important que es destinin esforços des de l'Administració Pública, els recursos econòmics suficients per impulsar i garantir el procés de normalització lingüística en els centres d'ensenyament. Això signifiqués uns 3.000 milions de pessetes. Una xifra moderada si tenim present que el País Basc en destina 20.000 només a normalització lingüística i 8.000 per al reciclatge de professorat.

Firmar el conveni de finançament en males condicions, significaria quedar hipotecats de per vida i les conseqüències serien immediates: un ensenyament deficient o s'haurien de treure els doblers d'altres partides del pressupost autonòmic, un fet que no resultaria gens estrany per al nostre executiu, emparat per un partit (el PP) tan avesat a tapar forats. No cal dir, però, quines repercussions es deriven de desestabilitzar un pressupost.

Falta saber fins a quin punt preocupa, a la sucursal del Consolat del Mar, el futur de l'educació dels ciutadans de les Balears. Després de veure i de seguir de prop les desafortunades actuacions del Govern Balear, la conclusió és que el preocupa ben poc.

És impossible oblidar, en aquests moments, altres processos de negociació del Govern Balear amb l'Administració Central, que també han resultat nefastos. On són els 57.000 milions del conveni de carreteres, ni s'ha firmat cap conveni, ni tenim els doblers i ja s'apunta la possibilitat que els ciutadans de les Balears hagin de pagar peatges a les autopistes. Els nacionalistes de Mallorca lluitarem per evitar que l'educació també sigui de «peatge».

Res no ens agradaria més que poder felicitar el Govern Balear per haver sabut defensar, per primera vegada, els interessos del nostre poble.

Esports

Tomeu Bauçà Frontera

Hola amics com estem de sa rescaca de ses festes, jo encara me trop trossos de tomàtiga per dins es cabells, però ses festes ja s'han acabat un any més i suposo que l'any que ve les podrem tornar a disfrutar, ara ja feia un parell de mesos que no sabíeu res de jo i és que no hi havia gairebé res per a contar, aquest més no es que sia un més carregat de notícies però mira ja n'hi ha alguna sa principal i més bona de totes és que l'Ariany a començat una nova etapa, s'ha fet com diuen els forasters «borrón y cuenta nueva» i és que aquest any no podem repetir el que va passar l'any passat, està bé que ens vàrem quedar penjats i vàrem haver de començar així com vàrem poder, està bé que tots érem d'Ariany i molts no havien jugat mai a futbol, però crec que aquest any ha d'esser un any bo i per lo tant no ens hem de fer por de ningú i sobretot anar endavant i mirar de quedar entre els equips que disputaran la liguilla d'ascens un altre cop a la segona regional, d'on es va davallar l'any passat, i si tot va bé tornar a pujar, per això serà necessari fer molta de feina i això no només es feina dels directius sinó feina de tots tant directius, jugadors i sobretot l'afició, tots sabeu que un bon club és el que té més gent que li va al darrera, de totes maneres aquest any pareix que hi ha molta d'il·lusió per a jugar, l'equip està bàsicament format per els mateixos jugadors de l'any passat, llevat d'algunes baixes però s'han produït una sèrie d'altres, la principal ha estat la de l'entrenador que torna a ésser un cop més en Jaume Ribot, tal vegada l'entrenador que més bons resultats ha donat a l'Ariany, esperem que no es compleixi aquell dit de que, segones parts..., no crec en tot cas que això passi.

Però no tot ha d'esser futbol, ja que també hem tingut el ja tradicional torneig de futbet tant masculí com feme-

ní, en el masculí tal com va passar l'any passat el guanyador va ésser l'equip de Tot Petit que va guanyar a sa final a s'equip de Ses Torres, els trofeus als màxims golejadors i al porter menys golejat, com ha passat ja un parell de vegades se'n varen anar tots dos a la mateixa casa de devora l'església, ja que el màxim golejador va ésser en Juan Antonio Sanxo i el porter menys golejat va ésser el seu germà Miquel, de totes maneres aquest any no ha estat un any molt brillant ja que molts de partits no es varen disputar i a dures penes es va poder acabar sa primera ronda, el que ens fa pensar de cara a altres anys si no convindria fer-ho com al principi que només jugava la gent del poble i no hi havia més que gent que tu coneixes cada dia, però ara pareix que ja serà mal d'aturar i aviat tots els equips seran de fora poble si no hi posem remei.

L'altre torneig va ésser el femení que aquest any només contava en tres equips ja que les casades de l'any passat aquest any no varen jugar, ja que eren molt poques i estaven una mica mosques per lo que varen haver de patir l'any passat, enguany va guanyar l'equip de les més jovenetes, Com Tu, que va apallissar a sa final a l'equip guanyador del torneig de l'any passat el Molí d'en Pau, per un resultat bastant contundent 6-1 que va deixar ses coses bastant clares, però com jo dic sempre el més important es participar i fer una mica d'esport.

Ara ja vos deixaré i supòs que serà fins d'aquí a dos mesos si no hi ha res de nou. Suposo que a alguna secció de sa revista trobareu el primer equip de futbol del nostre poble que com podreu veure té un parell d'anys.

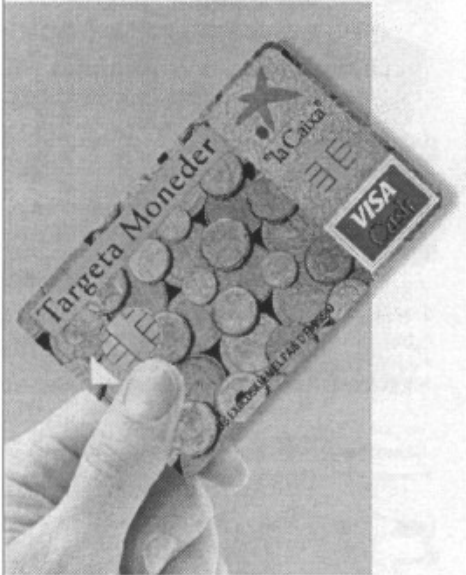
Adéu amics i fins una altra.

L'equip de la S.D. Ariany d'aquesta temporada. La presentació es va fer es dia de sa Festa. Fotog.: Joan Ferrer.

Targeta Moneder

La targeta de cada dia

"la Caixa"
CAIXA D'ESTALVI I PENSIONS DE MALLORCA

Educació d'adults

Matrícula: en el mes de setembre, de dia 15 a dia 30, de les 19 a les 21 h., els dilluns i divendres a l'ambulatori.

En el mes d'octubre a l'Ajuntament en hores d'oficina.

**MANCOMUNITAT
PLA DE MALLORCA**

Dia 29 de maig ens va deixar n'Àngela Julià Ribot (Sandica), tenia 71 anys i era casada.

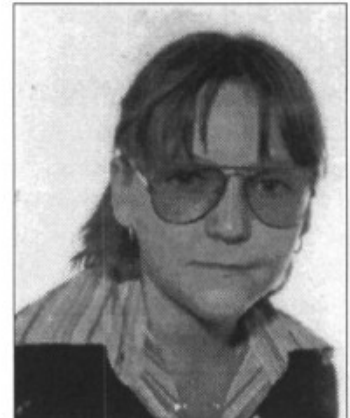
Descansi en pau.

Dia 30 d'agost ens va deixar en Pedro Capó Barceló (de Son Ribot), tenia 82 anys i era casat.

Descansi en pau.

Les persones interessades en que es publiqui alguna fotografia l'han de fer arribar a algun membre de la revista, nosaltres no ens feim responsables del les possibles omissions o descuits que hi pugui haver. Si algú té fotografies antigues i té interès en que es publiquin també les heu de fer arribar amb els noms dels que hi ha a la fotografia.

Dia 30 de juliol ens va deixar na Martina Ramis Riera (de cas Murero), tenia 33 anys i era casada.

Descansi en pau.

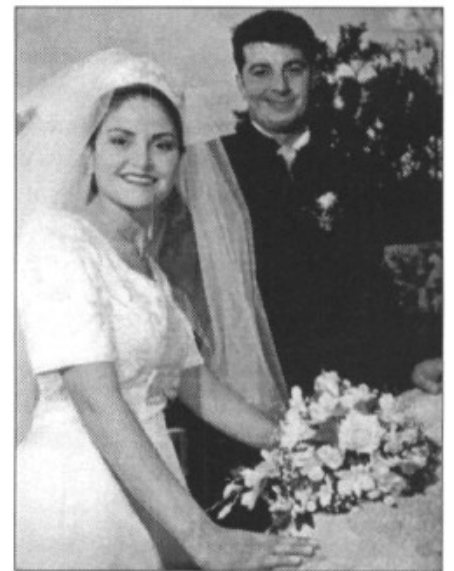

Dia 1 d'agost va néixer en Pere Ros Font, fill d'en Pere Antoni i de na Catalina.

Enhorabona.

Dia 15 d'agost es varen casar en Miquel Mestre Bauzà amb n'Apollònia Sansó Capó.

Enhorabona.

Dia 5 de juliol es varen casar en Juan José Caldentey Vanrell amb na Maria Magdalena Riera Caldentey.

Enhorabona.

Mallorca, recicla ara!

Mallorca, recicla ara! és una campanya d'educació i sensibilització ciutadana sobre la problemàtica ambiental dels residus, fruit de la col·laboració entre el CIM, Fundació Deixalles, GOB i Apotecaris Solidaris.

En el darrers anys els hàbits de consum han variat molt: el nostre consum ha augmentat desmesuradament, els productes d'usar i tirar són de cada vegada més freqüents, molts productes venen embolicats excessivament, i la presència de substàncies no biodegradables és major, fets que ens ha conduït a la producció de gran quantitat de residus que duen associats una greu problemàtica ambiental. Aquesta sèrie de coses ha donat peu a que les entitats abans esmentades es preocupassin per la problemàtica ambiental dels residus i decidissin posar en marxa la campanya **Mallorca, recicla ara!**, marcant-se els següents objectius: sensibilitzar a la població envers la problemàtica dels residus sòlids urbans, conscienciar dels avantatges del reciclatge i de la necessitat de participar en la recollida selectiva i finalment promoure uns nous hàbits de consum i comportament per aconseguir una menor producció de fems i evitar la contaminació amb productes tòxics. Per assolir aquests objectius tenim un programa amb tot un seguit d'activitats tant pel públic adult com l'escolar i que més endavant detallam. Per que la campanya es desenvolupi amb èxit i arribi a tothom és fonamental la participació dels ajuntaments, centres escolars, escoles d'adults i entitats culturals com associacions e veïnats, de gent gran, ampas, clubs d'esplai amb la sol·licitud de les diferents activitats:

TALLERS RELACIONATS AMB LES DEIXALLES:

- Reciclam paper!
- Taller de deixalles

- Taller de consum
- Jugam amb les deixalles!

XERRADES I COL·LOQUIS:

- Què passa amb els fems?
- Què passa amb els medicaments?

ITINERARIS DIDÀCTICS I VISITES

- Visitam el parc verd!
- Visita a una fàbrica de paper reciclat
- Visita a la Fundació Deixalles
- Visita al magatzem d'Apotecaris Solidaris
- Visita a una fàbrica de sabó fet amb oli recuperat i a Deixalles Sóller

ALTRES ACTIVITATS

Hi ha la possibilitat de realitzar altres tipus d'activitats d'educació ambiental relacionades amb els residus que no s'especifiquen com poden ésser jornades de reciclatge, per dur a terme durant les festes locals, setmanes culturals o diades del medi ambient. Per aquestes ocasions hi ha la possibilitat de disposar d'una exposició itinerant sobre residus.

CONDICIONS GENERALS

- Per inscriureu-se a les activitats es prega contactar amb els responsables de la campanya, al menys amb 10 dies d'antelació.
- La totalitat de les activitats són gratuïtes. En el cas de les visites el mitjà de transport anirà a càrrec del grup o entitat sol·licitant.
- Els responsables de la campanya estan oberts a mantenir reunions informatives amb les entitats per donar

Mallorca, recicla ara!

Consell Insular
de Mallorca

a conèixer les activitats. Si voleu més informació o us voleu inscriure a algunes de les activitats, adreçau-vos a:

MALLORCA, RECICLA ARA!
Camí Salard, 63. 07008 Palma de Mallorca
Telèfon: 47 31 71 Fax: 47 72 39
Horari d'oficina: de 9 a 14 h.

El mallorquí i el valencià són dialectes de la llengua catalana

Són moltes les causes que han fet que cregués convenient que havia d'escriure un article sobre la unitat de la llengua catalana. En destacaré unes quantes:

- Que hi hagi «periodistes»? de «diaris»? com l'ABC, que des de la capital de l'Estat Espanyol neguen la meitat de la llengua.

- Que Unió Valenciana, juntament amb el PP valencià, negui que el valencià sigui un dialecte del català.

- Que el Govern de les Illes només estigui preocupat per remarcar «las modalidades», que no tengui inconvenient en reconèixer que la nostra llengua és la catalana però destacant que s'han de protegir les modalitats.

- Que els diputats del PP de les Balears, juntament amb la resta dels diputats del PP de l'Estat espanyol, votin en contra de la unitat de la llengua catalana.

- Que el president Jaume Matas, segueixi les passes del seu mestre, Gabriel Cañellas i no vigili ni millori la seva parla en llengua catalana, ni en dialecte mallorquí, ni en cap modalitat possible de la llengua.

- Que el PP de Catalunya, tampoc no tengui clar quina és la seva llengua, i, per tant, deixi que tothom canti com vulgui.

- Que tots els que pertanyen al PP i tenen les coses clares callin com a morts, per tal de seguir podent aprofitar-se de la menjadora.

- Que jo mateix, durant tot aquest curs, hagi hagut de fer classe a alumnes que havien tengut mestres que els havien ensenyat que el mallorquí no era català i també alguns pares d'aquests alumnes havien actuat en aquest sentit.

Jo no utilitzaré grans arguments científics per demostrar que el dialecte mallorquí pertany a la llengua catalana, ni tampoc vos remetré al llibre els parlars catalans del nostre país i dialectòleg Joan Veny. Només vos diré,

que la llengua que parlem a Mallorca és la llengua catalana, perquè és la mateixa que varen dur en el segle XIII els catalans que varen repoblar les Illes. I els canvis que ha sofert, respecte als altres dialectes són els mateixos o més petits que els que passen a qualsevol altre llengua del món, i per les mateixes causes.

Que el llatí que varen dur els romans abans de Jesucrist, era la llengua de tots els territoris de la Península Ibèrica i de les Illes Balears i Pitiüses. Que aquesta llengua, que parlava el poble, va deixar d'esser la mateixa quan els habitants de Portugal, els de Castella i els de Catalunya no es varen entendre. S'havia format el Portuguès, el català i el castellà. I aquesta és la clau: parlem una mateixa llengua totes les persones que ens entenem, encara que utilitzem les nostres varietats dialectals.

És ben clar que les persones que venen dels diferents indrets de la Península, de parla castellana, no ens entenen. És perquè parlem una llengua diferent. En canvi, quan un locutor de TV3 o de Canal 9 entrevista l'entrenador de futbol de Sa Pobla, Llorenç Serra Ferrer, cadascú parlant en el seu dialecte valencià, barceloní o mallorquí, és evident que s'entenen, i aquesta és la prova definitiva que parlen la mateixa llengua.

Totes les persones parlen un dialecte d'una llengua. per tant, els campaners podem dir que parlem o xerram campaner, o mallorquí, i això són dialectes de la llengua catalana.

Quan una persona cerca les diferències dialectals existents per dir que són llengües diferents, demostra una ignorància supina en el coneixement de llengües, perquè no sap que aquestes diferències es troben més accentuades en diferents dialectes anglesos, o en els dialectes alemanys, o en els dialectes castellans.

Com que la llengua castellana és

Joan Lladonet, de la revista "Ressò" de Campos

una llengua que hem hagut de conèixer tots, aquesta em servirà per posar algun exemple, i que se'm pugui entendre. Quan una persona, un dia de tempesta, diu a un altra: «Noamoamoá» o «No amo a moá», està clar que està parlant en dialecte andalús, que pertany a la llengua castellana. Quan en Kiko de l'atlètic de Madrid, en una entrevista sobre si el Barça podria enviar un maletí per guanyar al Madrid diu, referint-se al possible regal: «yo lo vo a coé», està clar que està parlant en dialecte andalús, que pertany a la llengua castellana. Quan en Pizzi, diu: «sos macanudos», està clar que està parlant en dialecte argentí, que pertany a la llengua castellana. Quan els canaris diuen a Jaume Matas: machango!, està clar que parlen en dialecte canari, que pertany a la llengua castellana.

En conclusió, si un mallorquí diu: «du'm es tassó que trobaràs damunt sa taula de sa cuina», està clar que parla en dialecte mallorquí, que pertany a la llengua catalana, igual que si un barceloní diu: «porta'm el got que trobaràs damunt la taula de la cuina», està clar que parl en dialecte barceloní, que pertany a la llengua catalana.

No caiguem en el parany de pensar i dir el que diuen els il·luminats, que no tenen la més mínima idea sobre lingüística, perquè ells tenen una intenció molt clara. No defensen el mallorquí, ni el valencià, ni cap modalitat. L'únic que volen és fer desaparèixer la nostra llengua i que predomini la llengua castellana. Els defensors del mallorquí, sí, català, no, sempre només han defensat el castellà. I això ja ve de vell, perquè l'any 1.939, a través del «catecismo patriótico español», ja es va inculcar el següent: «en España hay una lengua, la española y cuatro dialectos: el mallorquín, el catalán, el valenciano y el gallego». Les arrels de la nostra ignorància són molt profundes en el temps, però les superarem.

Passatemps

Biel Tovell

TEST CULTURAL

Com és de costum, a n'aquest apartat sortiran un parell de preguntes que faran referència al passat número de «sa Fulleta». A veure si te'n recordes i sinó, ja saps a on has d'acudir.

1) A la portada, sabries dir que hi havia?

- Una fotografia de l'església
- Un ramell de figues de moro.
- Una fotografia del consistori arianyer
- Una fotografia del grup de redacció de «Sa Fulleta».

2) El Consell de Govern va aprovar el passat 11 de juny, l'adjudicació de les obres de la carretera entre Ariany i Petra. Sabries dir a quant puja el cost d'aquestes obres?

- 34 milions
- 25 milions
- 50 milions
- 75 milions.

3) Sortia al passat número, una entrevista feta al president actual de la Premsa Forana. Em sabries dir qui és?

- Jaume Taberner.
- Carles Costa.
- Pedro Serra.
- Miquel Company.

4) Com que la unió fa la força, les pressions dels pares del Pla pel que respecta a la necessitat d'un institut a la comarca, han tengut efecte i està previst que pel curs 88-89, ja es pugui inaugurar, però recordes a quin poble es construirà al final?

- Maria de la Salut
- Ariany
- Sineu
- Sencelles.

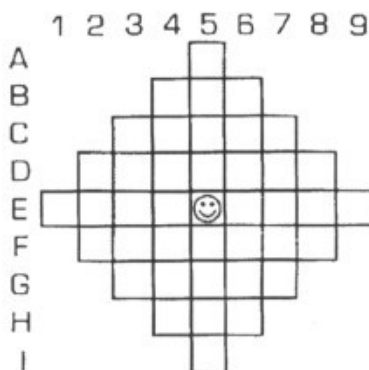
5) Es va fer menció a un reportatge aparegut al diari Balears damunt el nostre poble, en el qual, es va fer una mica d'història d'Ariany. Ja s'ha demanat moltes vegades, però no està de més recordar-ho. A quin any, Felip V atorgà el títol de Marquès d'Ariany a Marc Antoni Cotoner?

- 1229
- 1794
- 1819
- 1717

LLETRES CREUADES

HORITZONTALS.- A) Primera lletra d'un ball popular. B) Despresa de calor i llum, produïda per la combustió d'un cos. C) Remoure la terra amb l'aixada, el càvec o altra eina similar. D) Diminutiu de jove. E) Dialectalment, cove. Banús. F) Pasta de sucre clarificat i que en refredar adquireix certa consistència. G) Adversari en la competició per assolir quelcom. H) Acció de tirar, de disparar armes. I) A la numeració romana, cinc-cents.

VERTICALS.- 1) Cent a la numeració romana. 2) Acció de jugar en general. 3) Estar una au damunt els ous per donar-los la calor necessària per al desenvolupament i per a la naixença dels pollets. 4) Que és objecte de la predilecció d'algú. 5) De poca edat. Cobdició, que desitja amb ànsia alguna cosa. 6) Camp de cànem. 7) Que es resisteix a obeir a l'autoritat. 8) Membrana molt prima. 9) Consonant present al nom d'Ariany.

REFRANYER POPULAR

- Qui no té era ni trull,
pel juliol es treu un ull.

- Per Santa Margalida,
garrova tenyida.
- Per la Mare de Déu del llit,
tan llarg és el dia com la nit.
- Per l'Ascensió,
no és ametlla ni ametlló;
i per la cinquagema,
ja és ametlla plena.
- Sant Llorenç mullat,
és ben arribat.

PENSAMENTS

- L'home, és estimable quan és home. La dona és estimada quan és mare.

(Boleda)

- El pensament, és el fruit de la intel·ligència.

(Francisco Caudet)

- La venjança, no esborra l'ofensa.

(Calderón de la Barca)

- La manera de donar, val més que el que es dona.

(P. Corneille)

- Res hi ha que cansi, si es fa de bona voluntat.

(Jefferson)

SOLUCIONS ALS PASSATEMPS

TEST CULTURAL

- 1) Una fotografia de l'església.
- 2) 34 milions.
- 3) Miquel Company.
- 4) Sineu.
- 5) 1717.

LLETRES CREUADES

HORITZONTALS.- A) J. B) Foc. C) Cavar. D) Jovenet. E) Covo. Ében. F) Caramel. G) Rival. H) Tir. I) D.

VERTICALS.- 1) C. 2) Joc. 3) Covar. 4) Favorit. 5) Jove. vid. 6) Canemar. 7) Rebel. 8) Tel. 9) N.

El Plaer de beure

ARMERO I ADROVER. BLANC 1996

Luis Armero és un enòleg valencià que coneix força bé el món de la viticultura i l'enologia mallorquines, ja que fou l'enòleg del celler cooperatiu de Felanitx i també ho fou, durant els seus primers anys d'existència del celler de Santa Catarina d'Andratx. Fins que, finalment, realitzà el vell somni de tot professional d'aquest món, el qual consisteix, evidentment, en crear i gestionar el seu propi celler. Actualment, Armero és l'únic que

Francesc Grimalt

elabora i embotella els seus propis vins a Felanitx, un poble que ha vist desaparèixer una llarga llista de cellers que feren del vi la seva principal activitat econòmica.

Per realitzar els seus vins, ha optat pels cubatges de varietats autòctones com el Premsal i el Callet, i les foranes com Cabernet Sauvignon, Merlot, Shyrazi i Ull de llebre. El celler Armero-Adrover només realitza vins joves, sense cap tipus de criança.

El blanc en qüestió s'ha elaborat amb les varietats Chardonnay i

Premsal. La vinificació s'ha duit a terme en dipòsits d'acer inoxidable a temperatura controlada. N'ha resultat un vi de color groc pàl·lid, amb algun toc verd, que en nas dona sensacions florals amb un fons de fruita. En boca, es deixa sentir una certa verdor amb un lleuger punt de carboni. El final en boca és net i denota una amargor que no resulta desagradable.

El seu preu aproximat de venda públic és de 600 pessetes.

Armero i Adrover
Carrer Convent, 77. 07200 Felanitx
Tel. 82 71 03

Ariany temps enrera

Aquesta fotografia és de l'any 1950 i ells són: Toni Caldentey Mestre, Guillem Ribot "Digon", Francisco Mestre "Barxo", Tomeu Gomila "de Binicubell", Francisco Marimón "de ca sa Poblera", Jaume Ramis "Xamena", Toni Ribot "Pou", Miquel Julià "Cadenera", Toni Ribot "Virgo", Pedro Mestre "Rovat", Joan Riera "Ferriol". La fotografia ens l'ha deixada na Bel Mestre Darder.

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA - Centre Coordinador -

Títol: L'Ignorància (Toms 1, 2, 3, 4)
Autor: Varis (comentari Lluís Ripoll)
Editor: Ediciones de Ayer

Títol: En Figuera
Autor: Varis (comentari Lluís Ripoll)
Editor: Lluís Ripoll

Títol: Estudis Baleàrics. Miscel·lània
Autor: I.E.B.
Editor: Govern Balear

Títol: El camí de cavalls de Menorca
Autor: Joan C. de Nicolàs
Editor: Govern Balear

Títol: D'A9 Obra Civil
Autor: Varis
Editor: Col·legi d'arquitectes de Balears

Títol: Taller per en Joan Miró
Autor: Josep Lluís Sert
Editor: Col·legi d'arquitectes de Balears

Títol: Clàssics i moderns
Autor: Carles Riba
Editor: Edicions 62 i La Caixa

Títol: Poesies escollides
Autor: Josep Carner
Editor: Edicions 62 i La Caixa

Títol: La vida i la mort d'en Jordi Friginals
Autor: Josep Pons i Pagès
Editor: Edicions 62 i La Caixa

Títol: Sainets del segle XIX
Autor: Arnau, Camprodón, Penya, Busquets
Editor: Edicions 62 i La Caixa

Biblioteca
pública
municipal
d'Ariany

Novetats
bibliogràfiques

Consell Insular
de Mallorca

Sa farola

- Bon dia, com anam?

- Estic espatarrellada. Per jo ses festes podrien venir girades, només són per es joves.

- No me'n parlis, entre estirar ses ensaimades, posar sa porcella amb adobo, rostir-la i endiumenjar-me un poc, no te'n dones compte i ja han passat.

- Per cert, tu que sempre estàs per enmig, com han anat enguany, perquè jo ni he sortit de ca nostra.

- Una monada, lo que no he pogut veure la mitat de coses, entre que un encara no havia començat i ja en començava un altre i es que feien i jo tenia altres feines, no he vist quasi res, lo que no me vaig voler perdre va ésser sa tomatisada.

- Quina tomatisada?

- Fotre sa que feren a n'es camp.

- I quan era això? perquè no esteia a n'es programa.

- La varen improvisar.

- Però què feien en ses tomatisades?, un concurs d'enfilar-ne?

- De poma!, te pareix a tu que ets joves aniran a fer concursos d'enfilar tomatisades.

- Idò, què feien?

- Guerra! se tiraven ses tomatisades per es cap.

- En lo que costen i amb sa fam que hi ha, terrossos les tiraria jo!

- No, idò es meus néts hi anaren i s'ho passaren de lo millor, i si l'any que ve ho tornen fer, jo seré sa primera que hi aniré.

- Crec que tu has perdut sa xaveta.

- Que tenc s'esperit jove és, no com tu, que només serveixes per becar davant sa televisió.

- I un bon gust que pas, i ara en lo de na Diana no m'he perdut ni un punt.

- No me parlis de na Diana, que ja han fet com a coiò, de qui tenc sentiment és de sa «Madre Teresa de Calcuta»

- Idò jo en tenc de totes dues, jo a s' hora de plorar sempre hi som, tenc

es pixador prim.

- Jo a la «Madre Teresa» és que la faria santa ara mateix, ha fet una feinada.

- Sempre l'he comparada a Sor Ignàcia.

- Però més petita i magre.

- Per cert, he tornat sentir rumors de canvis, què en saps res tu?

- No me'n parlis que me lleva es dormir.

- Jo que pensava que això ja estava mort.

- Mort m'has dit? lo que ha covat fins ara, mira per on a Sor Isabel ja l'han enviada a Menorca.

- Idò Sor Ignàcia s'ha quedada com en Gary Cooper «sola ante el peligro».

- Tanmateix la s'en volen dur a Petra i a Petra es diari deia que es menjador va ser un fracàs, i no sé que han de fer tantes monges.

- Lo que ha de fer Sor Ignàcia és fundar una congregació com la «Madre Teresa» i quedar-se per aquí que l'hem de menester i molt!

- Mira que jo no me moc per res, però si la s'en volen dur i feis res, apuntam'hi, que seré sa primera.

- Val més esperar un poc i no xerrar no sia cosa que aixequem llebres.

- Passant a una altre asunto, què trobares de sa il·luminació de l'església?

- Jo encara no l'he vista acabada, però per lo que vaig veure pareix que quedarà preciosa, pareixerà sa Catedral.

- A jo lo que m'ha agradat és a on han posat es quadre de Sant Antoni.

- Quin quadre?

- Fotre, es que hi havia a devora es portalet de sa rectoria.

- I ara a on l'han po-

sat?

- Allà a on hi havia es petrer.

- Quin petrer?

- O no havies vist mai aquella estampa del Pare Serra a dins sa capella de Sant Antoni?

- Ara no sabia per on me sorties?

- Idò han llevat s'estampa i han posat aquest quadre.

- Bona feina han feta!

- Saps a on farien una bona feina? si llevaven aquell cotxo esflorat que va caure dins Na Curnuda.

- Ja tens raó, però i a on l'han de dur si el lleven?

- Fotre a reciclar!

- A tu si que te poden reciclar.

- A jo com no me reciclin ses genives

- Quines?

- Fotre o en tens a molts de llocs, ses des barram, que ja no m'aguanten.

- Bona pardalada. Bé, jo me'n vaig que han de donar es funeral de na Diana i xerrant en tu m'ha passat es temps.

- No, jo també el vull veure i ja he preparat es mocador perquè pens plorar molt.

- Tampoc n'hi ha per tant.

